

Prečo tak rozdielne a prečo tak nízko?!

(Dokončenie z čísla 8/2017)

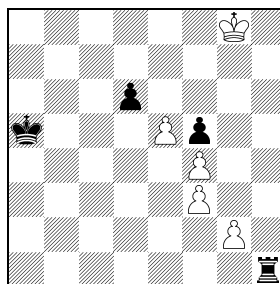
Na stránke WFCC sa relatívne až veľmi skoro objavili výsledky oddelenia štúdií Albumu FIDE 2013-15, a to napriek tomu, že ho sprevádzali určité problémy. Pôvodný riaditeľ oddelenia sa z osobných dôvodov vzdal svojej funkcie a bol nahradený riaditeľom novým. Po prezretí výsledkov vzniklo podozrenie, že pôvodný riaditeľ odstúpil práve preto, že s výsledkami nesúhlasil. Pozrime si niekoľko údajov z posledných troch Albumov FIDE:

Album	2007-09	2010-12	2013-15	změna oproti albu FIDE	
rozhodčí	Kovalenko Minskí Akobia	Aliev Gurgenižde Pervakov	Becker Minskí Salai	2007-09	2010-12
studii limit	733	745	834	+14%	+12%
vybráno	7½ bodů	8 bodů	7½ bodů	-30%	-12%
autorů	153	122	107	-35%	-27%
	51	45	33		

Je potrebné analyzovať túto situáciu, lebo ak by skóre bolo vyvážené, vyzerala to na hlbokú krízu v tvorbe štúdií. Bolo by to nepochopiteľné, veď štúdiá k svojmu rozvoju také dobré podmienky, ako má teraz, nikdy nemala. Pravdepodobnejším vysvetlením je neštandardné skóre niektorých rozhodcov, čo poškodzuje celú oblasť štúdie. Sporné hodnotenie poškodilo našu českú a slovenskú zásielku (okrem zásielky L. Salaia, ktorú nepoznáme). Zásielka obsahovala vyše 100 štúdií (Jaroslav Polášek, Emil Vlasák, Michal Hlinka, Ľuboš Kekely, ale aj ďalší českí, slovenskí a zahraniční spoluautori). Štúdie získali mnohé, aj vysoké významenia. Do výberu sa však nedostala ani jedna z nich. Podobne bolo poškodených aj ďalších okolo 10 zahraničných štúdiárov, ktorí sa v minulých albumoch objavovali. Proti spornému výsledku sa zdvihla veľká vlna nespokojnosti. Na internetových stránkach (napríklad na www.matplus.net) sa rozvinula „nekončiaca“ diskusia (ktorá stále pokračuje, lebo podobné problémy sa vyskytovali a vyskytujú aj v iných oddeleniach). Organizácii WFCC bol zaslaný protest, ktorý podporilo 30 skladateľov štúdií. Protest bol riešený na tohtoročnej konferencii v Dražďanoch s výsledkom – zamietnuté, lebo rozhodcovia (vraj) neporušili pravidlá. My o tom nie sme presvedčení. Kto si prečítal článok v Československom šachu 8/2017 tiež, ako my, bude mať pochybnosti. Rozhodcovia sú povinní využiť celý rozsah hodnotenia a nízke známky môžu dávať len štúdiám nezaujímavým. Aby takéto posúdenie mohlo byť konkrétnejšie, muselo by sa rozhodnutie odtajniť. Všetci sme radi, ak výsledky súťažní sú rozhodnuté rýchlo, ale aj kvalitne. Avšak, ak vzniknú problémy, nie je dobre ich nebrať do úvahy a napriek tomu zbytočne rýchlo zverejniť taký výsledok. **Veď bolo zrejme, že zmenou riaditeľa sa problém, ktorý bol, neodstránil.** Súhlasí s pochybnými výsledkami nebolo dobré riešenie. Lepšie bolo zverejnenie pozastaviť a problém riešiť v Dražďanoch ešte predtým, ako výsledok vyšiel. Uvedomujeme si, že niet pravidla, ktoré je dokonalé. Ale pri patových situáciách sa musí nájsť racionálne riešenie, nestačí len nostalgicky konštatovať, že také sú pravidlá. Často počujeme, že rozhodca má zodpovednosť. Ale ako sa zodpovedá, keď my ani nevieme, ako rozhodoval? Jeho hodnotenia sú skryté a my sa dozvieme iba súčet bodov. Mnohí skladatelia nám písali, že prístup k informácii o tom, kto ho ako hodnotil, by mal patriť do elementárnej slušnosti. V budúcnosti je potrebné veľký dôraz klásť na výber rozhodcov. V tomto AF jeden z rozhodcov už nedávno v oddelení štúdií rozhodoval, a tam ako jediný vo vybraných štúdiách niekoľko krát použil známku 1½ (kolegovia dali 3+3) a stal sa najprísnejším rozhodcom v oddelení. Avšak v tomto AF dával bodov najviac. Asi môžeme povedať, že k prísnemu rozhodcovi pribudli dvaja ešte prísnejší. Vráťme sa ešte k vybraným štúdiám do AF 2013-15. Bolo ich 107, ale 41 z nich postúpilo priamo z WCCI 2013-15, a tak rozhodcovia hodnotili 834-41=793 štúdií a z nich vybrali 67, čo je iba 8,4%. Zhodou okolností títo traja rozhodcovia v albume umiestnili 25 skladieb, čo je až 37% z celkového počtu nimi hodnotených skladieb. Najlepšie obstál R. Becker (14 štúdií = 21%). On dával bodov najmenej (už jeho častý spoluautor Iurí Akobia ho nazval skúpy rozhodcom) a týmto oproti ostatným súťažiacim mal aj výhodu.

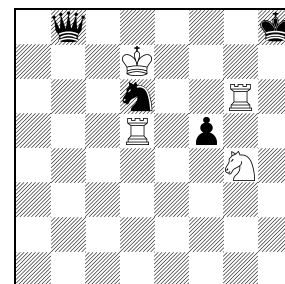
64 1.g4 fxg4 1...Vg1 2.exd6 Kb6 3.g5 = 2.fxg4 s rozvetvením a) 2...dxe5 3.fxe5 Kb6 4.e6 Kc7 5.g5 Kd6 6.g6 Kxe6 7.g7 Kf6 7...Ke7 pat 8.Kf8 Va1 9.g8J+! =; b) 2...Vg1 3.exd6 Vxg4+ 4.Kf8!

Richard Becker
ARVES 7th Jenever Ty
2014, zvl. cena

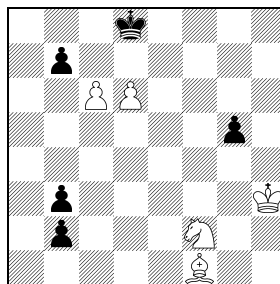
64 biely remizuje 5+4

Jaroslav Polášek
Hlinka 60 JT 2014
3. cena

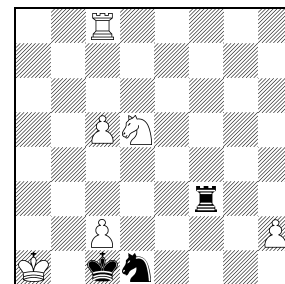
65 biely vyhrá 4+4

J. Polášek a M. Hlinka
Ural Probl. 20 JT 2014, č. uzn.

66 č. ťahá, biely vyhrá 5+5

J. Akobia a R. Becker
UAPA 2014, 2. zvl. cena

67 biely vyhrá 6+3

4.Kf7? Kb6 5.f5 Kc6 -- **b1) 4...Kb6 5.f5 Kc6 6.f6 Kxd6 7.f7 Ke6 7...Kd7 pat 8.Ke8 Va4 9.f8J+! =; b2) 4...Vxf4+ 5.Ke7/e8 Ve4+ 6.Kd8 Kb6 7.d7 Kc6 7...Kc7 pat 8.Kc8 Va4 9.d8J+! =.**

Skladba získala zvláštnu cenu. Je to pochopiteľné, lebo hoci autor v nej dosiahol trikrát echo, dojem z výsledku je aj rozpačitý. Trojnásobné opakovanie už veľmi otrepané, impotentnej záverečnej idey dnes už málokoho poteší či zaujme. Nakoniec biely svojou hrou nič nepredvedie, len popoťahuje pešiakmi, lebo mu nič iné nezostáva. Napriek tomu sa štúdiá rozhodcom nadmerne páčila, dostala 9½ bodu. Pozrime si ďalšiu štúdiu, tiež s trojnásobným echom, ale táto sa do výberu (tesne) nedostala.

65 1.Jf6! Je4! 2.Jxe4 Db7+! 3.Ke6 Dc8+ 4.Ke7! 4.Kf6? Df8+ 5.Kg5 De7+! 6.Kxf5 Df7+ 7.Jf6 Dxdg6+ 8.Kxg6 pat 4...Db7+ 5.Vd7 Dxe4+ 6.Kf8! 6.Kf7?! Dc4+ 7.Ve6 Da2! = Vzájomný zugzwang (VZ). **6...Da8+ 7.Kf7 Da2+ 8.Ve6! VZ** s trojnásobným echom: **8...Dc4/Db3/f4 9.Vd4!/Vd3!/Vd2! Dc7/Db7/Da7+ 10.Ve7 Dg3/Dg2/Dg1 11.Vd8+ Kh7 12.Kf6+ Kh6 13.Vh8#** Elegantná konštrukcia a zaujímavá hra s prirodzeným spojením echových variantov. Štúdiá obsahuje zdôraznený vzájomný zugzwang, pat a mat! Napriek tomu iba jeden rozhodca si myslí, že štúdiá patrí do výberu (dal jej 3 body).

66 1...b1D 2.c7+ Kd7! 2...Kc8 3.Sd3! 3.Sb5+ Kxd6 4.c8D Dh7+! 5.Kg2! b2 6.Df8+! 6.Dd8+? Kc5 7.Sd3 b1D = 6...Kd5! 6...Ke6 7.De8+ Kd5 8.Jd3 Df5 9.Dd8+ Ke4 10.De7+ Kd4 11.Db4+ Ke3 12.Kh2! +- 7.Df3+ Kc5 7...Kd6/d4 8.Df6+ +- 8.Sd3 b1D 9.De4!! téma Grip 9...Dxe4+ 10.Jxe4+ Kd4 11.Sxb1 +- alebo 9...Dxd3 10.Jxd3+ Kb5 11.Dxh7 +-. Na dobré spracovanie dost náročná téma. Tu sa konštrukcia vydarila, dochádza k premene troch dám s pohybom všetkých figúr. Záverečné zovretie čiernych dám (9.De4!!) prekvapujúco zabezpečí víťazstvo. Naviac „diagonálny Grip“ čiernych dám bol spracovaný po prvý krát! Avšak štúdiu do výberu chýbal ešte bod.

67 1.c3! 1.Ka2?! Jc3+! 2.Jxc3 Vxc3 VZ 3.c6 Kxc2 VZ 4.c7 (4.h4 Vc4 5.Ka3 Vxh4 =) 4...Vc6! 5.Ka3 Kc3 6.Ka4 Kc4 7.Ka5 Kc5 8.h4 Kd6 9.Kb5 Vc1 =; 1...Jxc3 1...Je3 2.Jb4! Jc2+ 3.Ka2 Vxc3 4.Jxc2 Kxc2 5.c6 VZ +-. **2.Jxc3 Vxc3 3.Ka2 VZ 3...Kc2 4.c6 VZ 4...Vc4 5.Ka3 Kc3 6.h3! VZ 6...Vc5 7.Ka4 Kc4 8.h4 Vh5 9.Vb8! 9.Vd8? Vh7 10.Vd7 Vh8 11.Ka3 Kc3! = 9...Vh7 10.Vb7 Vh8 11.Ka3 Va8+ 11...Kc3 12.Vb3+! 12.Kb2 Kc5 13.c7 Kc6 14.Vb8 +-.** Logická štúdiá s tematickým pokusom a systematickým manévrom spojeným so vzájomným zugzwangom. Oleg Pervakov na blogu Diducha2 uvádza výhrady k spracovaniu idey a aj k hodnoteniu štúdie jedným rozhodcom s absolútnou známkou 4 body. Štúdiá spolu získala 8 bodov, takže môžeme povedať, že tento dobrák rozhodca tu body dal za dvoch.

Michal Hlinka, Emil Vlasák a Jaroslav Polášek